

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 32P/105/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121467782
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Steinsdorferová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2021:6121467782.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, v konaní pred sudcom Mgr. Ingrid Steinsdorferovou, v právnej veci starostlivosti o maloletú D. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Banská Bystrica, toho času umiestnená v zariadení Signál Ohrozenia, o.z., Centrum pre deti a rodiny so sídlom Banská Bystrica, Wolkerova 26, v konaní zastúpená opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa matky X. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Banská Bystrica, toho času bytom Q. T. XXX a otca neurčeného, o nariadenie ústavnej starostlivosti takto

rozhodol:

I. Súd nad maloletou D. A., nar. XX.XX.XXXX n a r i a d' u j e ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude realizovať v zariadení Signál Ohrozenia, o.z., Centrum pre deti a rodiny so sídlom Banská Bystrica, Wolkerova 26.

II. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu maloletej D. A., nar. XX.XX.XXXX výživným vo výške 30 % sumy životného minima na nepnoleté, nezaopatrované dieťa, určené osobitným zákonom, mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet zariadenia Signál Ohrozenia, o.z., Centrum pre deti a rodiny so sídlom Banská Bystrica, Wolkerova 26, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica) sa návrhom doručeným súdu dňa 09.09.2021 domáhal nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletou, ktorá by sa realizovala v zariadení Signál Ohrozenia, o.z., Centrum pre deti a rodiny so sídlom Banská Bystrica, Wolkerova 26, v ktorom je maloletá už aj v súčasnosti umiestnená a zároveň určenia výživného matke podľa jej schopností, možností, majetkových pomerov, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet zariadenia, počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia. Maloletá bola uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 38P/27/2020-41 zo dňa 26.01.2021 odňatá zo starostlivosti matky a bolo jej nariadené výchovné opatrenie v zariadení. Adaptácia maloletej v zariadení bola komplikovanejšia. V súčasnosti je maloletá so svojimi sestrami zdravo adaptovaná u profesionálneho náhradného rodiča, je pozitívne naladená a spolupracuje. Aktuálne nastavený spôsob práce evidentne maloletým deťom prospieva. Matka vyjadrila súhlas s dočasným umiestnením dieťaťa. Matka si svoje rodinné a sociálne pomery neupravila, je nezamestnaná, nie je poberateľkou žiadnej štátnej sociálnej dávky. Domnelý otec maloletej L. N. sa viac krát vyjadril, že je ochotný zabezpečiť starostlivosť o maloletú, avšak nijaké konkrétne kroky zakomponované v rámci sociálnej práce nepodnikol. V radoch príbuzných sa nenašla iná osoba, ktorá by bola ochotná a schopná zabezpečiť náhradnú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Zariadenie vyslovilo súhlas so zotrvaním maloletej v zariadení.

2. Opatrovník v správe zo sociálneho zisťovania doručenej súdu dňa 25.11.2021 žiadal nad maloletou nariadiť ústavnú starostlivosť, ktorá by sa realizovala v zariadení Signál Ohrozenia, o.z., Centrum pre deti a rodiny, Wolkerova 26, Banská Bystrica z dôvodu, že matka nedokáže garantovať optimálnu

výchovu a starostlivosť o maloletú, sanácia rodinného prostredia bola neúspešná, a rovnako neexistuje ani žiadna iná fyzická osoba, ktorá by bola schopná a mala záujem zabezpečovať starostlivosť o maloletú. Zároveň poukázal na najlepší záujem maloletej na nariadení ústavnej starostlivosti. V prípade nariadenia ústavnej starostlivosti žiadal určiť matke výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na neplnoleté, nezaopatrené dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet zariadenia, počnúc dňom umiestnenia maloletej v zariadení. V správe zo sociálneho zisťovania ďalej uviedol, že maloletá pochádza z mimomanželského vzťahu. Otcovstvo k maloletej doposiaľ nebolo určené. Maloletá má dve biologické sestry, nad ktorými bola na základe žiadosti matky a kvôli strate bývania nariadená ústavná starostlivosť v rovnakom zariadení ako maloletej. Maloletá v čase umiestnenia jej dvoch sestier do zariadenia ostala v starostlivosti matky na adrese S. XX, C. S.. Vzhľadom k tomu, že matka spoločne s maloletou na uvedenej adrese sa dlhodobo nemohli zdržiavať, matka ich požiadala o pomoc pri umiestnení maloletej do zariadenia, kým si sama nenájde adekvátne bývanie a prácu. Kontaktovali preto zariadenie v blízkosti biologickej rodiny maloletej. Maloletá prišla do zariadenia dňa 18.03.2021 a bola umiestnená v profesionálnej náhradnej rodine, v ktorej starostlivosti sa nachádzali aj jej dve sestry. Na základe posledného sociálneho zisťovania bola maloletá z dôvodu opakujúcich sa krádeží v domácnosti profesionálneho náhradného rodiča z tejto rodiny vyňatá a umiestnená v samostatnej skupine centra, kde sa situácia so sociálnou patológiou maloletej stabilizovala. Matka maloletej sa nejaký čas dočasne zdržiavala na adrese Banská Bystrica, Y. XX u domnejšej starej matky maloletej, odkiaľ však po čase odišla, presťahovala sa späť na svoju predošlú adresu Q. T. XXX. S maloletou sa už dlhší čas nijakým spôsobom nekontaktuje. Maloletá počnúc školským rokom 2021/2022 nastúpila do 5. ročníka špeciálnej základnej školy. Opatrovník k správe zo sociálneho zisťovania pripojil sociálno-psychologickú správu o maloletej vypracovanú zariadením Signál Ohrozenia o.z., datovanú dňom 03.09.2021, z ktorej vyplynulo, že adaptačný proces maloletej prebiehal komplikovanejšie. Počas leta sa začala telefonicky kontaktovať na maloletú a jej sestry aj matka, s ktorou sa maloletá osobne prvýkrát stretla 31.08.2021 za prítomnosti domnejšej starej matky. Správa v závere konštatuje, že situácia rodičov sa dlhodobo nemení, nie je priaznivá pre návrat maloletej domov a nepredpokladajú perspektívu zmeny v tomto zmysle, a preto súhlasili s nariadením ústavnej starostlivosti maloletej, ktorá by sa realizovala v ich zariadení. Z pripojenej správy zo sociálneho šetrenia v domácnosti matky vyplynulo, že matka sa od mája 2021 zdržiava na adrese Q. T. XXX. Ide o 1-izbový murovaný dom. V čase sociálneho šetrenia bol v domácnosti poriadok a primerane čisto. V domácnosti je zavedená elektrická energia a voda. Matka je nezamestnaná, nemá žiadny príjem a je odkázaná na pomoc partnera, s ktorým býva. S matkou počas šetrenia bol vykonaný pohovor, pri ktorom uvádzala, že toho času nedokáže zabezpečiť maloletej starostlivosť. Sama je odkázaná na pomoc jej partnera, na výživu maloletej neprispieva, tiež neprispieva na chod domácnosti, nakoľko nemá žiadny príjem. V domácnosti, kde sa nachádza, nemá vytvorené podmienky na zabezpečenie starostlivosti o maloletú, ani na prázdninový pobyt, nakoľko ich v jej domácnosti žije priveľa. V závere správa konštatuje, že matka nemá vytvorené podmienky na zabezpečovanie starostlivosti a nie je schopná prevziať v súčasnej dobe na seba starostlivosť o maloletú. Matka nedokáže toho času maloletej zabezpečiť bezpečie a ani uspokojovať jej potreby, nemá stabilné bývanie, v domácnosti rodičov jej priateľa žije od mája 2021, bez akéhokoľvek príjmu a je odkázaná len na príjem jej priateľa, ktorý má vyživovaciu povinnosť a zabezpečuje starostlivosť o svoje dieťa.

3. Opatrovník na pojednávaní vo výsluchu poukázal na skutočnosti uvedené v návrhu, v správe zo sociálneho zisťovania, v správe zo sociálno-psychologickej správy maloletej a v správe zo sociálneho šetrenia v domácnosti matky.

4. Matka na pojednávaní vo výsluchu súhlasila s nariadením ústavnej starostlivosti, čo odôvodnila tým, že momentálne sa nie len o maloletú, ale aj o jej sestru T. a O. nedokáže postarať. Finančne nie je zabezpečená, má problém s prácou, ťažko sa jej hľadá. O maloletú sa v súčasnosti nedokáže postarať z dôvodu, že nemá kde bývať. O ňu sa stará pán I., ktorý všetko platí, všetko kupuje. Matka nevedela uviesť, kedy maloletá bola do zariadenia umiestnená. Maloletú bola osobne navštíviť 3x, naposledy v septembri 2021. V telefonickom kontakte s maloletou nie je v žiadnom, lebo nemala finančné prostriedky na telefón. Býva v malom 1-izbovom byte, vlastníkom ktorého je priateľova mama. V tejto domácnosti žije 6 dospelých ľudí a 4 maloleté deti. K bývaniu maloletej v jej súčasnej domácnosti uviedla, že nevie, či by vlastníčka súhlasila s tým. V súčasnosti neprispieva na bývanie, stravu, nemá žiadny príjem, je evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie, žíví ju jej priateľ a jeho matka. Okrem maloletej má ďalšie 2 vyživovacie povinnosti.

5. Z oznámenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica vyplynulo, že matka je odo dňa 23.07.2021 evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie, nie je poberateľkou žiadnych štátnych sociálnych dávok.

6. Z opatrovaneckého spisu maloletej vyplynulo, že uznesením Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 38P/27/2020-41 zo dňa 26.01.2021 bola maloletá dočasne vyňatá z osobnej starostlivosti matky a maloletej bolo nariadené výchovné opatrenie, pobyt v zariadení Signál Ohrozenia, o.z., Centrum pre deti a rodiny so sídlom Banská Bystrica, Wolkerova 26 z dôvodu nevyhovujúcich bytových, materiálnych podmienok na strane matky. Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 32P/105/2021-15 zo dňa 14.09.2021 maloletú dočasne odovzdal do starostlivosti zariadenia Signál Ohrozenia o.z., Centrum pre deti a rodiny so sídlom Banská Bystrica, Wolkerova 26 a zároveň matke dočasne uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným v sume 30 % životného minima na nepľnoleté, nezaopatrené dieťa, podľa osobitného predpisu, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet zariadenia, počnúc dňom doručenia rozhodnutia.

7. Podľa § 54 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

(2) Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

(3) Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

(4) Ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

(5) Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

8. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

9. Maloleté dieťa má v prvom rade právo na výchovu a starostlivosť zo strany svojich rodičov. Rovnako rodič má rodičovské právo a zároveň povinnosť zabezpečovať výchovu a starostlivosť o maloleté dieťa. V prípade, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť starostlivosť o maloleté dieťa, súd môže maloleté dieťa zveriť do náhradnej starostlivosti (§ 44 Zákona o rodine). Jednou z foriem náhradnej starostlivosti je aj ústavná starostlivosť, ktorá je najkrajnejším riešením, pretože v prípade, že rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa, má maloleté dieťa právo vyrastať v čo najprirodzenejšom rodinnom prostredí, ktoré sa mu poskytne vo forme náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti. V prípade, že ak takáto forma starostlivosti o dieťa nie je možná, súd môže pristúpiť k nariadeniu ústavnej starostlivosti. Pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom súd skúma, či jeho výchova je vážne ohrozená, alebo vážne narušená, možnosť zverenia maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti, a tiež niektorý z dôvodov ustanovených v § 54 ods. 2, písm. a) - d). Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že maloletá pochádza z mimomanželského vzťahu. Otcovstvo k maloletej doposiaľ nebolo určené. Nad maloletou bolo nariadené výchovné opatrenie z dôvodu nevyhovujúcich bytových a materiálnych podmienok na strane matky. Matka počas trvania výchovného opatrenia si svoje osobné,

majetkové pomery neupravila. Matka naďalej nemá vytvorené bytové podmienky pre výchovu maloletej, čo vyplynulo jednak zo správy zo sociálneho šetrenia v domácnosti matky, a jednak zo samotného vyjadrenia matky, ktorá uviedla, že býva v 1-izbovom rodinnom dome, kde býva 6 dospelých osôb a 4 maloleté deti. Matka naďalej je nezamestnaná, je bez akéhokoľvek príjmu, je odkázaná na svojho priateľa, s ktorým žije v spoločnej domácnosti. Finančná situácia matky jej bráni aj v realizovaní osobného kontaktu s maloletou v zariadení, prípadne telefonického kontaktu. Z vyjadrenia opatrovníka vyplynulo, že neexistuje žiadna fyzická osoba, ktorá by bola schopná, mala záujem zabezpečovať starostlivosť o maloletú. Súd vzhľadom na takto zistený skutkový stav mal za to, že boli splnené všetky podmienky pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou, ktorá je aj plne v jej záujme, a preto návrhu navrhovateľa vyhovel, t. j. nad maloletou nariadil ústavnú starostlivosť. Súd v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia zároveň určil, že nariadená ústavná starostlivosť sa bude realizovať v zariadení Signál Ohrozenia o.z., Centrum pre deti a rodiny so sídlom Banská Bystrica, Wolkerova 26, ktoré súhlasilo s umiestnením maloletej v prípade nariadenia ústavnej starostlivosti. Pri určovaní zariadenia súd zohľadnil aj skutočnosť, že maloletá počas trvania výchovného opatrenia bola umiestnená práve v tomto zariadení, a preto ide o zariadenie, ktoré je maloletej známe.

10. Nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletou matke nezaniká jej zákonná vyživovacia povinnosť. Matka maloletej má ďalšie 2 vyživovacie povinnosti, je nezamestnaná, evidovaná, nie je poberateľkou žiadnych štátnych sociálnych dávok, je bez akéhokoľvek príjmu. Maloletá v súčasnosti navštevuje 5. ročník. Súd, vzhľadom na súčasné majetkové pomery matky, pri určovaní výživného aplikoval ustanovenie § 62 ods. 3 Zákona o rodine a matku zaviazal prispievať na výživu maloletej tzv. minimálnym výživným, ktoré predstavuje 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa určené osobitným zákonom, a ktorého výška je aktuálne 29,96 eura. Súd v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia uložil matke povinnosť prispievať na výživu maloletej do zariadenia, v ktorom sa bude realizovať nariadená ústavná starostlivosť. Počiatok určenia vyživovacej povinnosti matke do zariadenia súd určil počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia z dôvodu, že neodkladným opatrením už matke bola uložená povinnosť dočasne prispievať na výživu maloletej tzv. minimálnym výživným.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné písomné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici.

V odvolaní musí byť popri všeobecných náležitostiach (§ 127 Civilného sporového poriadku) uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže byť rozšírený len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Rozsahom odvolania nie je odvolací súd viazaný vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Odvolanie je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami, inak súd vyhotoví kópie odvolania na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj z dôvodu nesprávneho alebo neúplného zistenia skutočného stavu veci (§ 62 Civilného mimosporového poriadku).

Ak povinná osoba dobrovoľne nesplní vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinná osoba dobrovoľne nesplní vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom mu bola uložená peňažná povinnosť môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa zákona č. 233/95 Z. z. v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok).

Vzhľadom k tomu, že po vyhlásení a odôvodnení rozhodnutia účastníci zhodne uviedli, že sa vzdávajú práva podať vo veci opravný prostriedok, bolo by ich prípadné odvolanie právne neúčinné.